

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 25. АЛЬТЕРНАТИВНІ ТА ПАРЦІАЛЬНІ ПРОГРАМИ УКРАЇНИ ТА РІВНЕНЩИНИ

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітньо-професійна програма	Дошкільна освіта
Факультет	Педагогічний
Кафедра	Загальної педагогіки та дошкільної освіти
Семестр	8
Кількість кредитів	3
Мова викладання	українська

Викладач	к.п.н., доц. Пагула Тамара Іванівна
Контактна інформація	tamara.paguta@ukr.net

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	<p>Зміст освітньо-виховного процесу в дошкільних закладах (групах) різних типів визначається чинними програмами виховання і навчання дітей дошкільного віку, які реалізуються в конкретному закладі дошкільної освіти. Такі дошкільні заклади можуть вибирати програму виховання і навчання дітей з комплексу варіантних програм, затверджених Міністерством освіти і науки України, а також розробляти власну програму, впроваджувати нові технології, альтернативні програми, якщо вони пройшли відповідну методичну експертизу і мають дозвіл науково-методичної ради. На сьогоднішньому етапі розвитку дошкільної освіти є розроблено освітні програми різного спрямування. Це і спонукало до введення навчальної дисципліни «Альтернативні та парціальні програми України та Рівненщини», яка дає можливість здобувачеві орієнтуватися в розмаїтті освітніх програм для закладів дошкільної освіти України та Рівненщини та бути готовим працювати за ними.</p>
Мета та цілі	<p>Мета курсу полягає в характеристиці та обґрунтуванні концептуальних засад програмного забезпечення закладів дошкільної освіти в освітньому просторі України та Рівненщини зокрема.</p> <p>Опанувавши дисципліну, здобувач має: знати загальну характеристику основних підходів до виховання і розвитку в сучасних програмах виховання і навчання дітей раннього і дошкільного віку; класифікацію сучасних освітніх програм закладу дошкільної освіти та вимоги до їх структури; вміти здійснювати моделювання освітнього процесу відповідно до сучасних державних вимог до змісту програми дошкільної освіти; проектування і вирішення педагогічних завдань, спрямованих на засвоєння дитиною позиції суб'єкта різних видів діяльності, творчої індивідуальності; володіти готовністю до педагогічної підтримки і супроводу розвитку дитини в освітньому процесі сучасного закладу дошкільної освіти, враховуючи освітню програму та програми виховання і навчання дітей дошкільного віку.</p>
Результати навчання	<p>Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку</p>

Soft skills:
соціально-психологічні аспекти професійної компетентності, що відповідають заявленим цілям програми

освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти.

Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

Бути знайомим з альтернативними та парціальними програми України та Рівненщини. Уміти працювати за ними.

Визначити та прописати для відповідного силабуса дисципліни Soft skills: соціально-психологічні аспекти професійної компетентності (До soft skills зараховують навички комунікації, лідерство, працювати в команді, раціонально використовувати свій час, розуміння важливості обраної професії, здатність логічно і системно мислити, креативність та інше).

Пререквізити

Базові знання з дисциплін: «Педагогіка дошкільна», фахові методики дошкільної освіти

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
1. Загальне поняття про альтернативні та парціальні програми	Історія створення освітньої програми для дітей дошкільного віку. Класифікація освітніх програм дошкільної освіти (традиційні, інноваційні, альтернативні, комплексні, парціальні, загальні, спеціальні, експериментальні, загальноукраїнські, регіональні, локальні, варіативні). Принципи на основі яких розробляються освітні програми. Структура освітньої програми (пояснювальна записка, зміст програми).	Експрес опитування. Схематичне зображення наявних в Україні освітніх програм для закладів дошкільної освіти Аналіз структури однієї із освітніх програм Ессе-роздум «Чи потрібна велика кількість освітніх програм для ЗДО»
2. Комплексні освітні програми для дошкільної освіти.	Загальне поняття про комплексні освітні програми для дошкільної освіти. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» Впевнений старт. Освітня програма для дітей молодшого дошкільного віку (за загальною науковою редакцією Тамари Піроженко) Впевнений старт. Освітня програма для дітей середнього дошкільного віку (за загальною науковою редакцією Тамари	План роботи за однією із комплексних програм (вікова група за вибором) Презентація програми

Піроженко)
Впевнений старт. Освітня програма для дітей старшого дошкільного віку (автори - Наталія Гавриш, Тамара Піроженко, Олена Хартман, Антоніна Шевчук, Олексій Рогозянський)
Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років (науковий керівник - Віктор Огнев'юк)
Соняшник. Комплексна програма розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного віку (автор - Любомира Калуська)
Стежина. Комплексна альтернативна освітня програма для дошкільних навчальних закладів, що працюють за вальдорфською педагогікою (автори - Алла Гончаренко, Наталія Дятленко)
Стежини у Всесвіті. Комплексна програма для дітей раннього та передшкільного віку (науковий керівник - Катерина Крутій)
Українське дошкілля. Програма розвитку дитини дошкільного віку (автор - Олександра Білан; за загальною редакцією Олени Низковської)
Я у Світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років (за загальною науковою редакцією Олени Кононко)

3. Парціальні програми.

Загальне поняття про парціальні програми.
Аква-театр: парціальна програма адаптації дітей раннього та дошкільного віку до водного середовища і навчання плавання (автори - М. Єфименко, М. Литв'яков)
Вітаю, театре. Парціальна програма для дітей старшого дошкільного віку (автор - Л. Макаренко)
Горизонтальний пластичний балет. Програма з фізкультурно-корекційної роботи в дошкільних навчальних закладах за авторською естетико-оздоровлювальною технологією (авторський колектив - М. Єфименко, Ю. Єфименко)
Дитяча хореографія. Програма хореографічної діяльності дітей віком від 3 до 7 років (автор - А. Шевчук)
Дошкільнятам - освіта для сталого розвитку. Парціальна програма для закладів дошкільної освіти (автори - Н. Гавриш, О. Саприкіна, О. Пометун)
Духовно-моральне виховання дітей дошкільного віку на християнських цінностях. Навчальна програма та календарно-тематичний план (авторський колектив - А. Богуш, І. Сіданіч, В. Сучок та інші)
Зерно любові. Програма з духовно-морального виховання дітей дошкільного віку (авторський колектив - О. Шиян, О. Франкевич, А. Казіброда, Н. Патуляк, Г. Іванців, Л. Зеленко, Л. Цюпа)
Інтелектуальна мозаїка. Парціальна програма інтелектуального розвитку дітей раннього та передшкільного віку (автори - Л. Зданевич, Л. Пісоцька, Н. Миськова, С. Таранціца)
Казкова фізкультура. Парціальна програма з фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку (автор - М. Єфименко)
Комп'ютерна грамота для малят. Парціальна програма для дітей старшого дошкільного віку (автори - О. Болотова, О. Вайнер, В. Семізорова)
Лідер живе в кожному. Парціальна програма для закладів дошкільної освіти з формування лідерського потенціалу дітей дошкільного віку (авторський колектив - Н. Гавриш, О. Безсонова, О. Безрукова, В. Воронов)
Мудрі шахи. Програма з навчання дітей старшого дошкільного віку гри в шахи (авторський колектив - В. Семізорова, О. Духновська, Л. Пашенко)
Музично-казкові намистинки: оздоровчо-освітня робота

План роботи за однією із парціальних програм (вікова група за вибором)
 Презентація програми

з дітьми четвертого року життя (авторський колектив - І. Трофімченко, І. Малашевська, Н. Сімон, А. Гончарук та інші)
Настільний теніс. Програма з навчання дітей старшого дошкільного віку гри в настільний теніс (автори - В. Дроздюк, Г. Коваленко, Н. Якименко)
Про себе треба знати, про себе треба дбати. Парціальна програма з основ здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку (автор - Л. Лохвицька)
Скарбниця моралі. Парціальна програма з морального виховання дітей дошкільного віку (автор - Л. Лохвицька)
Формування математичної компетентності у дітей дошкільного віку. Парціальна програма (автор - Л. Зайцева)
Цікаві шашки. Програма з навчання дітей старшого дошкільного віку гри в шашки (авторський колектив - В. Семизорова, О. Романюк, Г. Дульська)
Шкіряний м'яч. Програма з навчання дітей старшого дошкільного віку гри у футбол (автори - В. Дроздюк, Г. Коваленко, Н. Якименко)
STREAM-освіта, або Стежинки у Всесвіт. Альтернативна програма формування інженерного мислення в дітей передшкільного віку (науковий керівник - К. Крутій)
Предметне природознавство. Парціальна програма для дітей старшого дошкільного віку (автор - С. А. Васильєва).

4. Парціальна програма «Рівнезнавство»

Основні теоретичні та практичні підходи за освітньою програмою «Рівнезнавство». Основні умови оптимізації освітньої роботи за програмою «Рівнезнавство». Освітні завдання програми «Рівнезнавство». Показники компетентності старших дошкільників відповідно до програми «Рівнезнавство».

План роботи за програмою
 Конспект заняття за програмою «Рівнезнавство»

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Базовий компонент дошкільної освіти. Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. К.: Видавництво, 2012. 26 с.
2. Богуш А. М. Програма розвитку дітей від пренатального періоду до трьох років "Оберіг". 2014. Тернопіль. Мандрівець. 160 с.
3. Борщ О. І. Програма художньо-естетичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку «Радість творчості». Тернопіль: Мандрівець. 72 с.
4. Гавриш Н., Пометун О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку: парціальна програма для системи дошкільної освіти. К., 2019. 23 с.
5. "Грайлик". Програма з організації театралізованої діяльності в дошкільному навчальному закладі / О. М. Березіна, О. З. Гніровська, Т. А. Линник. Тернопіль : Мандрівець, 2014. 56 с.
6. Денисенко Н. Ф., Шевцова Л. Г., Музирова В. О., Мельник Л. Д. «Малюємо-здоров'ятко»: комплексна програма формування культури здоров'я дітей дошкільного віку.
7. Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років. Наук. кер. проекту В. О. Огнев'юк. 2020. 420 с.
8. Долинна О. Дошкільна освіта як невід'ємна складова виховання дитини [Електронний ресурс]. [Цит. 2010, 12 серпня]. Режим доступу : <http://glavcom.ua/articles/1486.html>. Загол. з екрана.
9. Долинна О. П., Низковська О. В. До питань розробки та впровадження програм для дошкільної освіти. *Дошкільна освіта*. 2008. № 2(20). С. 4–8.
10. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку : навч.-метод. посіб. для дошкільних навч. закладів / Н. Гавриш, О. Саприкіна, О. Пометун; за заг. ред. О. Пометун. Д. : «ЛІРА», 2014. 120 с.
11. Духовно-моральне виховання дітей дошкільного віку на християнських цінностях: навч. прогр. та календарно-темат. план / А. М. Богуш, І. Л. Сіданіч, В. Є. Сучок [та ін.]. К. : ВБФ «Східноєвропейська гуманітарна місія», 2019. 164 с.
12. Єфименко М.М., Литв'яков М.В. АКВА-ТЕАТР: парціальна програма адаптації дітей раннього та дошкільного віку до водного середовища і навчання плаванню / М. М. Єфименко,

М. В. Литв'яков. Вінниця: Твори, 2019. 100 с.

13. Єфименко М. М. Програма Казкова фізкультура. Програма з фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 52 с.
14. Єфименко М. М., Мельніченко Ю. В. Програма з фізкультурно-корекційної роботи у дошкільних навчальних закладах за авторською естетико-оздоровчою системою «Горизонтальний пластичний балет (пластик-шоу)» [Текст] : для використання в дошк. навч. закл. Ін-т інновац. технологій і змісту освіти. Вінниця : Нілан, 2015. 55 с.
15. Жук Н. В. Кравченко Т. В. Навчальна програма «Цікавинка» з англійської мови для дітей дошкільного віку та методичні рекомендації до неї. Ранок «Навчальна література». 160 с.
16. Зайцева Л. І. Формування математичної компетентності у дітей дошкільного віку: парціальна програма. Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2021. 48с.
17. «Зерно любові». Програма духовно-морального виховання дітей / О. Шиян, О. Франкевич, Н. Патуляк, Г. Іванців, Л. Зеленко, Л. Цюпа, А. Казіброда. Львів: ДНЗ Львівське ВПУ ІКТ, 2018. 61 с.
18. Інтелектуальна мозаїка. Парціальна програма інтелектуального розвитку дітей раннього та передшкільного віку (Зданевич Л. В., Пісоцька Л. С., Миськова Н. Н. та ін., 2019 р.).
19. Калуська Л. В. Соняшник. Комплексна програма розвитку, навчання і виховання дітей раннього віку. Тернопіль: Мандрівець. 88 с.
20. Калуська Л. В. Комплексна програма розвитку дітей дошкільного віку «Соняшник». Тернопіль: Мандрівець 152 с.
21. Калуська Л. Навчально-методичний посібник до комплексної програми «Соняшник». Тернопіль: Мандрівець. 2014. 200 с.
22. Косенчук О.Г. Державний стандарт дошкільної освіти: особливості впровадження Навчально-методичний посібник. Ранок «Навчальна література». 240 с.
23. Комплексна програма розвитку дітей дошкільного віку з аутизмом «Розквіт» / Наук. кер. та заг. ред. Т. В. Скрипник. К. 2013. 234 с.
24. Крутій К., Кузьменко В. Модель програмового забезпечення дошкільної освіти: на шляху становлення [Електронний ресурс]. Режим доступу : // <http://www.ukrdeti.com/iamysviti/iamysviti6.html>. Загол. з екрану.
25. Лисенко Н. В. Етнопедагогіка дитинства : навч.-метод. посіб. / Н. В. Лисенко. К. : Видавничий Дім «Слово», 2011. 720 с.
26. Лохвицька Л. В. Програма з основ здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку «Про себе треба знати, про себе треба дбати». Тернопіль : Мандрівець, 2014. 120 с.
27. Малашевська І., Трофімченко І., Сімон Н. Музично-казкові намистинки. Оздоровчо-освітня робота з дітьми четвертого року життя. Програма і методичні рекомендації. Тернопіль : Мандрівець, 2019. 128 с.
28. Методичний посібник до парціальної програми з розвитку соціальних навичок ефективної взаємодії дітей віком від 4 до 6–7 років «Вчимося жити разом» / Т. О. Піроженко, О. Ю. Хартман, К. В. Палієнко, М. В. Павленко. К. : Алатон, 2016. 112 с.
29. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина». Наук. кер. проєкту В.О. Огнев'юк. 2021. 568 с.
30. «Мудрі шахи». Програма та методичні рекомендації з навчання дітей старшого дошкільного віку гри в шахи / В. В. Семизорова, О. І. Духновська, Л. Ю. Пашенко. Тернопіль : Мандрівець, 2015. 72 с.
31. Музично-оздоровчі мандрівки з дітьми п'ятдесят п'ятого року життя: програма і методичні рекомендації. Тернопіль: Мандрівець. 2016. 128 с.
32. Настільний теніс. Програма і методичні рекомендації з навчання дітей старшого дошкільного віку гри в настільний теніс / Авраменко О. М., Дроздук В. І., Коваленко Г. М., Якименко Н. І. Суми, 2015. 80 с.
33. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей молодшого дошкільного віку / [Н. В. Гавриш, Т. В. Панасюк, Т. О. Піроженко, О. С. Рогозянський, О. Ю. Хартман, А. С. Шевчук]; За заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. К. : Українська академія дитинства, 2017. 80 с.
34. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей середнього дошкільного віку / [Н. В. Гавриш, Т. В. Панасюк, Т. О. Піроженко, О. С. Рогозянський, О. Ю. Хартман, А. С. Шевчук]; За заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. К. : Українська академія дитинства, 2017. 80 с. Лист МОН України № 22.1/12-Г-210 від 16.04.2019 р.
35. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку / [Н. В. Гавриш, Т. В. Панасюк, Т. О. Піроженко, О. С. Рогозянський, О. Ю. Хартман, А. С. Шевчук]; За заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. К. : Українська академія дитинства, 2017. 82 с.
36. Парціальна програма для дітей старшого дошкільного віку Комп'ютерна грамота для малят / Семизорова В. В. та ін. Тернопіль: Мандрівець. 2018. 32 с.
37. Парціальна програма з фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку «Юний легкоатлет» / І. П. Масляк, Н. А. Кулик. Суми: ВВП «Мрія». 2016 32 с.

38. Піроженко Т. О., Хартман О. Ю. Парціальна програма з розвитку соціальних навичок ефективної взаємодії дітей від 4 до 6–7 років «Вчимося жити разом». К.: Видавництво «Алатон», 2016. 32 с.
39. Пеккер Т. В. Програма розвитку конструктивних здібностей дітей дошкільного віку «ЛЕГО-конструювання». 62 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу : https://drive.google.com/file/d/0B1bTHYYCTusSSHpMT3JmUWhhZDQ/view?resourcekey=0-O-azsxxvHoTwQW1Jyd_KZlw/
40. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. К. : Академвидав, 2004. – 456 с.
41. Програма розвитку дитини від 2 до 6 років та методичні рекомендації «Безмежний світ гри з LEGO» / О. Ю. Рома, В. Ю. Близнюк, О. П. Борук. 2016. 140 с.
42. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» / О. О. Андрієтті, О. П. Голубович, О. П. Долинна, Т. В. Дяченко, Т. С. Ільченко, Г. Є. Іванова, Г. М. Лисенко, Т. В. Панасюк, Г. В. Петрова, Т. О. Піроженко, Н. М. Романко, Н. А. Случинська, Н. І. Трикоз. Тернопіль: Мандрівець. 2013. 104 с
43. Про роботу дошкільних навчальних закладів у 2011/12 навчальному році : лист М-ва освіти і науки, молоді і спорту України від 20.06.2011 № 1/9-482 // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. 2011. № 17/18. С. 3.
44. Програма з фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку «Казкова фізкультура» / М. М. Єфименко. Тернопіль : Мандрівець, 2014. 52 с.
45. Програма з морального виховання дітей дошкільного віку «Скарбниця моралі» / Л. В. Лохвицька. Тернопіль :Мандрівець, 2014. 128 с.
46. «Про себе треба знати, про себе треба дбати», програма з основ здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей віком від 3 до 6 років авт.: Лохвицька Л. В. Тернопіль: Мандрівець, 2014 (Схвалено комісією з дошкільної педагогіки та психології Науково-методичної ради з питань освіти МОН України (лист ІМЗО від 08.11.2013 №14.1/12-Г-632)).
47. Програма з основ здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку «Про себе треба знати, про себе треба дбати. Тернопіль: Мандрівець. 2015. 120 с.
48. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / О. І. Білан, Л. М. Возна, О. Л. Максименко та ін. Тернопіль: Мандрівець, 2012. 264 с.
49. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція). У 2 ч. Ч.1 Від народження до трьох років / О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова [та ін.]; наук. Кер. О. Л. Кононко. К.: ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2014. 204 с.
50. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція). У 2 ч. Ч.2 Від народження до трьох років / О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова [та ін.]; наук. Кер. О. Л. Кононко. К.: ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2014. 452 с.
51. Програма і методичні рекомендації з навчання дітей старшого дошкільного віку гри у футбол «Шкіряний м'яч» / Дяконова Н. С., Дроздюк В. І., Коваленко Г. М., Якименко Н. І.
52. Програма художньо-естетичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку «Радість творчості» / Р. М. Борщ, Д. В. Самойлик. Тернопіль: Мандрівець, 2013. 72 с.
53. Рівнезнавство / КУ «Рівненський міський методичний кабінет». Рівне: Видавець О. Зень. 2020. 216 с.
54. Резніченко І. Ю. Парціальна програма «Смайлик» з формування основ комп'ютерної грамотності у дітей старшого дошкільного віку. К. 2015.
55. Семизорова В. В. та ін. Парціальна програма для дітей старшого дошкільного віку Комп'ютерна грамота для малят. Тернопіль: Мандрівець. 2018. 32 с.
56. «Стежина»: комплексна альтернативна освітня програма для дошкільних навчальних закладів, що працюють за Вальдорфською педагогікою: автори-упоряд. Гончаренко А. М., Дятленко Н. М. К. ТОВ «НВП «Інтерсервіс». 2014. 220 с.
57. Стежинки у Всесвіт: комплексна освітня програма для дітей раннього та передшкільного віку.
58. Степанова Т. М. Трансформації змісту передшкільної освіти в історії розвитку вітчизняної дошкільної педагогіки (кінець XIX-XX століття) : [моногр.]. К. : Видавничий Дім «Слово», 2011.424 с.
59. STREAM – освіта, або Стежинки у Всесвіт. Лист ІМЗО від 14.07.2020 №22.1/12-Г-274
60. Україна – моя Батьківщина. Парціальна програма національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку / О. М. Каплуновська, І. І. Кичата, Ю. М. Палець; за наук. ред. О. Д. Рейпольської. Тернопіль : Мандрівець, 2016. 72 с.
61. Тимовський О., Репік І. ДИТИНА У СВІТІ ДОРОЖНЬОГО РУХУ. Програма з формування основ безпечної поведінки дітей дошкільного віку під час дорожнього руху. Тернопіль : Мандрівець 2018. 32 с.
62. Цікаві шашки. Програма та методичні рекомендації з навчання дітей старшого дошкільного віку / Семизорова В. В., Романюк О. В., Дульська Г. П. Тернопіль: Мандрівець. 2015. 96 с.

Додаткова

1. Перелік освітніх програм на 2021-2022 навчальний рік. Лист МОН «Про переліки навчальної літератури та навчальних програм, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання в освітньому процесі закладів освіти у 2021/2022 навчальному році» від 09.08.2021 № 1/9-404. Ж-л «Вихователь-методист». №9. 2021 рік.

2. Фроленкова О. Програмне забезпечення дошкільних навчальних закладів: концептуальний вимір. Педагогічний дискурс. Випуск 11. 2012. С. 319-323.

3. Рівнезнавство: мала ілюстрована енциклопедія / І. Сирота. Рівне, 2008. 115 с.

4. Рівненщина: енциклопедичний довідник. Вип. 2-й / В. Болгов, І. Болгов ; Українська академія геральдики, товарного знаку та логотипу. К. : [б. в.], 2006. 352 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

<https://imzo.gov.ua/osvita/doshkilna-osvita/programno-metodichne-zabezpechennya/>. Сайт Інституту модернізації змісту освіти

<http://osvita.ua>. Освітній портал "Освіта. ...

<http://urok-ua.com>. Освітній портал "UROK-UA".

<http://pedrada.com.ua>. Педрада. ...

<http://infosvit.if.ua>. Освітній портал "ІНФОСВІТ".

<http://pedpresa.ua>. Освітній портал "Педагогічна преса".

<http://education-ua.org>. ...

<http://educlub.com.ua>. ...

<http://shodennik.ua>.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття з виконанням практичних завдань. Виконати індивідуальне завдання.
--------------------------	--

--	--

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
---	--

Політика щодо академічної доброчесності	Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.
--	--

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів	
Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1-5)	60
Підсумковий контроль - екзамен	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів		
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни